

Борисюк О. В.
*к.е.н., доцент кафедри фінансів,
Волинський національний університет
імені Лесі Українки*

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ КРИПТОВАЛЮТИ

Технологічною базою будь-якої криптовалюти є технологія розподіленого реєстру (distributed ledger technology, DLT), однією з реалізацій якої є блокчейн. У кожній криптовалюти існує свій власний розподілений реєстр, причому деякі з них, за фактом, навіть не є блокчейнами. Більше того, самі криптовалюти можуть відрізнятися за своїми функціями і не всі з них прагнуть або здатні виконувати роль «нової світової валюти», а, отже, механізми ціноутворення можуть відрізнятися.

Значна кількість дослідників моделюють криптовалюту як міру платежу в межах деякого сервісу і платформи, а зростання ціни такої криптовалюти забезпечується за рахунок різних ефектів. Так, M. Sockin і W. Xiong моделюють ціну криптовалюти як засіб платежу на деякій децентралізованій платформі для обміну товарами та послугами, де користувачі платформи формують попит на токени, проте зростання спекулятивного попиту для здійснення короткострокових угод здатне вивести ринок із рівноваги [5].

J. S. Gans і H. Halaburda на основі теоретичної моделі цифрової валюти, що обслуговує деяку платформу, дійшли висновку, що використання або експансія такої криптовалюти за межами платформи малоімовірна. Разом із тим, B. Viais та інші побудували модель рівноважної ціни біткоіну, виходячи з можливих переваг і витрат користування ним, за допомогою якої продемонстрували, що дії регуляторів, що ведуть до зменшення витрат або зростання вигод використання біткоіну як засобу платежу, позитивно впливають на ціну криптовалюти [3].

L. W. Cong, Y. Li та N. Wang розробили динамічну модель ціноутворення криптовалют, що є засобами платежу в рамках деякої платформи. Вони продемонстрували, що зростання числа користувачів платформи, з одного боку, призводить до зростання попиту на токен даної платформи для здійснення транзакцій, а з іншої – до зростання очікуваної прибутковості від зростання цін через попит, що призводить до ендогенного ризику в доходах токена і цінової динаміки [2].

Питання конкуренції біткоіну з іншими платіжними системами присвячена робота J. Chiu і T. V. Koeppl, в якій автори показали, що біткоїн зможе конкурувати з традиційними платіжними системами у випадку, якщо буде подолана проблема масштабованості, а також збільшена швидкість обробки транзакцій [4].

Однією з найзначніших робіт в частині оцінки справедливої вартості біткоіну і побудованих на його вихідному коді криптовалют є робота A.S.Hayes, в якій автор продемонстрував, що в якості оцінки фундаментальної вартості можна використовувати величину граничних витрат на майнінг.

Практично всі криптовалюти з'явилися в результаті первинної пропозиції монет (ICO) механізму, що дозволяє творцям отримати початкові кошти на розвиток своєї платформи від широкої громадськості на ранніх етапах.

У своїй роботі С. Catalini та J. S. Gans проаналізували можливі стратегії ініціаторів ICO щодо досягнення максимальної вартості їх токенів, а в роботі J. Chod та E. Lyanderes наведено переваги та недоліки ICO порівняно з венчурним інвестуванням.

Концептуальні особливості біткоїну, які полягають у його обмеженій пропозиції і необхідності його «видобування» (майнінгу), навели деяких дослідників на думку, що за своїми властивостями перша криптовалюта може бути схожа на золото. Однак подальші дослідження цього питання продемонстрували спірність цієї тези.

Отже, криптовалюта – це більше, ніж просто цифрове уявлення вартості, оскільки її можна адаптувати до широкого спектру варіантів використання. Наприклад, криптовалюти можна застосовувати як цифрові валюти центрального банку, стабільні монети і широкий спектр криптоактивів. Зв'язок між криптовалютою та цифровою економікою стає очевидним з того факту, що криптовалюта являє собою засіб заощадження та засіб обміну. Ідентичність криптовалют як фінансових активів робить їх життєво важливим елементом сучасної економіки. Більш глибоке розуміння того, як криптовалюти впливають на економіку, може допомогти вирішити, чи вони дійсно корисні для неї. Перше, на що потрібно звернути увагу при визначенні того, як криптовалюта може змінити світ, – технологія блокчейн. Різні експерти передбачають, що ця технологія може відкрити можливості розблокування мільярдів доларів. Насамперед варто зауважити, що блокчейн уможливив транскордонні транзакції між фінансовими установами. Крім того, вплив криптовалюти на економіку проявляється у використанні технології блокчейн для забезпечення підзвітності у фінансових транзакціях.

Список використаних джерел:

1. Chiu J., T. V. Koepl, Al igual que el bitcoin, no dependerá de ningún banco central y se comercializará por Internet. URL: <https://www.cronista.com/ripe/Bilur-la-nueva-moneda-virtual-atada-al-petroleoque-competira-con-el-bitcoin-20170502-0093.html>
2. Cong L. W. Regulating digital currencies: bringing bitcoin within the reach of IMF. *Chicago Journal of International Law*. 2023. Summer, vol. 14. № 1. P. 377–407
3. Сайт Bitnodes. Global Bitcoin Nodes Distribution. URL: <https://bitnodes.earn.com/#global-bitcoin-nodes-distribution>.
4. Сайт Statista. How common are crypto currencies around the world. URL: <https://www.statista.com/customercloud/global-consumer-survey>.
5. Sockin M., W. Iong Gold, Bitcoin, And Metcalfe's Law. Tyler Durden World News. 2023. October, 24. URL: <http://buzz.wegoblog.com/home/2017/10/24/gold-bitcoin-and-metcalfes-law>